

ihitza

Eskolako Agenda 21 zabaltzen *Impulsando la Agenda 21 escolar*

32

Milurteko helburuak

8

Ha pasado una década desde que se firmara en el seno de Naciones Unidas la Declaración del Milenio, un compromiso inédito hasta el momento dirigido a erradicar la pobreza y las desigualdades en el planeta. Este 2010, señalado como año clave en este proceso, es el punto de inflexión para analizar y revisar los avances logrados y, sobre todo, el trabajo que queda por hacer. Los Objetivos de Desarrollo del Milenio (ODM) requieren de una sobresaliente voluntad política, responsabilidad que nos corresponde a las diferentes instituciones, pero también de una imprescindible colaboración social. Una mano, a priori, parece insuficiente para alcanzar estas propuestas; la suma de muchas, sin embargo, adquiere una fuerza inimaginable en la lucha contra los problemas que impiden el desarrollo de los distintos pueblos.

Así, estas páginas pretenden servir de nexo de unión entre las diferentes líneas seguidas por los centros escolares en pro del fomento de los valores representados por los ocho Objetivos del Milenio. Unirse a la Generación ODM supone un pequeño esfuerzo que, sin embargo, reporta una gran satisfacción.

Hamarkada bat igaro da Nazio Batuek Milurtekoaren Adierazpena sinatu zutenetik; adierazpen hori, planetan, pobrezia-ekin eta desberdintasunekin amaitzea helburua zuen, konpromiso berria zen. 2010. urtea, prozesuaren funtsezko urtetzat hartuta, inflexio-puntu bat da, lortutakoa aztertzeko eta berrikusteko eta, batez ere, oraindik egiteke duguna ikusteko.

Milurtekoaren Garapenerako Helburuek (MGH), borondate politiko bikainaz eta erakundearen ardura handiaz gain, gizartearen ezinbesteko parte-hartzea ere eskatzen dute. Aldez aurretik, esku bat, proposatutako guztia lortzeko, ez du ematen nahikoa denik; baina esku askoren baturak berebiziko bultzada suposatzen du zenbait herriren garapena galarazten duten arazoei aurre egiteko.

Beraz, ikastetxeetan Milurtekoaren zortzi Helburuak sustatzearen alde burutu dituzuen lerro guztiak batu nahi ditugu orrialde hauetan. MGH Belaunaldiarekin bat egiteak suposatzen duen ahalegin txikiak poztasun handia ekartzen baitu.

Isabel Celaá

Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa sailburua
Consejera de Educación, Universidades e Investigación

Pilar Unzu

Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza sailburua
Consejera de Medio Ambiente, Planificación Territorial, Agricultura y Pesca

ihitza Argitalpen Kontseilua / Consejo Editorial: **ingurugela** eta Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Hezkuntzako Zerbitzua / Servicio de Formación Ambiental del Gobierno Vasco

Erredakzioa / Redacción: Aspic eta **ingurugela**

Diseinua, maketazioa eta marrazkiak / Diseño, maquetación e ilustración: Bell Comunicación

Argitaratzailea / Edita: Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia / Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

Inprimaketa / Impresión:

ISSN:

L:G. / D.L.:

IHITZAK ingurumen hezkuntzari buruzko eztabaidarako topagune bihurtzea du helburu. Hortaz, aldizkaria ez da bertan sinaturik agertzen diren artikuluen erantzule.

IHITZA pretende ser un foro de debate sobre educación ambiental y no se hace responsable de las opiniones expresadas en los artículos firmados.

Kontsumitu osteko paper birziklatua %100ean. /
Papel reciclado postconsumo 100%

ihitza

HARPIDETZA / SUSCRIPCIÓN

Hiru aleko harpidetza / Suscripción por tres números: 5,4 €

Izen-deiturak edo egoitza / Nombre y apellidos o razón social

Helbidea / Dirección

Posta Kodea / Código postal

Herria / Localidad

Herraldea / Territorio

I.F.Z. / N.I.F.

Telefona / Teléfono

Faxa / Fax

Posta-e / Correo-e

Zenbaki honetatik aurrera / Desde el número

ingurugela

4015 Posta-kutxatila - 48080 Bilbao
www.euskadi.net/ihitza
posta-e: ihitza@ej-gv.es

HARPIDETZA: Formularioa bete eta bidali, banku bidezko transferentziaren egiaztagirarekin batera, Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusira (Donostia-San Sebastian, 1. zk., 01010 Vitoria-Gasteiz).

Banku bidezko transferentzia ondoko kontu-zenbakira: 2097 0178 11 0010963058 (Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia). Adierazi behar duzue nork sartzen duen dirua.

SUSCRIPCIÓN: Rellenar el formulario y enviarlo, junto al comprobante de la transferencia bancaria al Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco, Donostia-San Sebastian, 1. 01010 Vitoria-Gasteiz

Transferencia bancaria al número de cuenta: 2097 0178 11 0010963058 (Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco). Indicar quién hace el ingreso.

4

Gaia
zabaltzen

Acabar con la
pobreza antes
de 2015

9

bitakora kaiera

10

GUZTIOK ELKARLANEAN
Lurbiran

Berrobiko San Andres Eskola

Beste esperientzia batzuk
Bilatuz programa

Jesus Obrero Ikastetxea

Baloreetan oinarritutako hezkuntza sustatuz
José Miguel Barandiaran Institutua

14

EKIN ETA EKIN

14. Emakumeen jabekuntza
HHko bigarren ziklo eta LHko (1. zikloa) ikasleentzako ariketa.

16. Askaria
LHko ikasleentzako ariketa

18. Milurteko Garapen Helburuak
DBHko 1. eta 2. mailako ikasleentzat

20. Nire ardura badira ere
Batxilergoko eta Lanbide Heziketako ikasleentzat

22. Munduko erronkak, denon erantzunkizuna
Denon Artea

24

BIZKOR IBILI GERO

Solidario izaten ikasi

"Elkartasunerako Hezkuntza"

Portugaleteko Santa Maria ikastetxea

6

Jakinaren Gainean

- Ingurumen Hezkuntzaren XIX. Topaketak
- Euskadiko Geodibertsitateari buruzko I. Jardunaldiak
- Lurraldearen jagoletza
- Zer0,7 elkartasun fondoa
- Maiatzaren 22a, Biodibertsitatearen Nazioarteko Eguna
- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia

Zenbat Buru Hainbat Aburu

- Ingurunea zaindu, hori da gure etorkizuna!
- Elikadura Subiranotasunaren esperientzia
- Bi mundu, helburu bat. Merkatu txikia

25

Begiratokia

The EarthCharter Initiative: ethical framework for a sustainable world.

26

Klasetik AT

- UPV-EHuren Garapenerako Lankidetzaren Bulegoa
- Ahotsa aldiakaria
- Gure arazoa ere dira
- Ingurumen hezkuntzaren inguruko nazioarteko topaketa: Confind 2010
- NBEk Milurtekoaren Helburuei buruz egingo duen hurrengo Goi Bileraren

29

Baliabideak
Eskura

• **Alboan Baliabide Zentroa**

• **Ikasmaterialak:**

Intermon Oxfam txirotasuna desagerraraztearen alde.
Manos unidas eta MGH.
Hamarretik Zortzi.

• **Liburuak:**

Pobreza y solidaridad: hacia un desarrollo sostenible.
Objetivos de desarrollo del milenio: una responsabilidad compartida.

• **Webguneak:**

www.un.org/spanish/millenniumgoals
www.ibaizabaletika.blogspot.com
www.revelatecontralapobreza.org

• **Bideoa:**

14 kilómetros

28

Eta Gurasoek zer?

Consumo responsable
también en casa

Proyecto de la Federación de Asociaciones de Madres y Padres de Bizkaia

En 2010 se cumplen diez años desde que, en septiembre del año 2000, 189 Jefes de Estado y de Gobierno reunidos en la sede de Naciones Unidas firmaron la Declaración del Milenio.

Coordinadora de la Campaña del Milenio de Naciones Unidas en España

Acabar con la pobreza antes de 2015

Algunos avances... y mucho por hacer

Hoy en día...

...Sin embargo

El número de personas que viven con menos de 1 euro al día disminuyó de 1.800 millones en 1990 a 1.400 millones en 2005.

Actualmente, más de 1.020 millones de personas pasan hambre en el mundo.

En los países en desarrollo, el porcentaje de matriculados en primaria pasó de 83% en el año 2000 a 88% en 2007.

Más del 10% de niños en edad de cursar primaria todavía no asiste a la escuela.

En las regiones en desarrollo, 95 niñas estaban matriculadas en primaria por cada 100 niños en el año 2007. En 1999 eran 91 niñas por cada 100 niños.

Las niñas aún representan el 55% de la población sin escolarizar.

La tasa de mortalidad infantil disminuyó de 93 muertes por cada mil nacidos vivos en el 1990, a 67 en el 2007.

Un bebé nacido en un país en desarrollo tiene 13 veces más posibilidades de morir antes de cumplir los cinco años que otro nacido en un país desarrollado.

En 1990, se contaban 480 muertes maternas por cada 100.000 nacidos vivos en comparación con las 450 en 2005.

El riesgo de muerte asociada a la maternidad en el África subsahariana es de 1 entre 22 casos, frente a un único entre 7.300 en los países desarrollados.

El número de nuevas infecciones por VIH en el mundo alcanzó su nivel máximo en 1996 y desde entonces ha ido disminuyendo hasta 2,7 millones en el 2007.

La malaria afecta a 500 millones de personas al año; los niños y las mujeres son los más perjudicados. El 90% de las muertes provocadas por la malaria se registran en el África subsahariana.

Durante los últimos años se ha desacelerado considerablemente la deforestación y se ha protegido el 10% de la superficie de bosques del planeta.

Casi una cuarta parte de la población mundial vive sin forma alguna de servicios de saneamiento y otro 15% usa instalaciones de saneamiento deficientes.

En 2008, los desembolsos netos de asistencia oficial para el desarrollo (AOD) aumentaron un 10,2% hasta los 119.800 millones de dólares, la cifra más alta jamás registrada.

En 2008, los únicos países que alcanzaron o sobrepasaron la meta del 0,7 de la renta nacional bruta para AOD fueron Dinamarca, Luxemburgo, Noruega, los Países Bajos y Suecia.

Tanto los países ricos como los pobres acordaron trabajar juntos para alcanzar los denominados Objetivos de Desarrollo del Milenio (ODM), ocho metas que representan un compromiso histórico en la lucha contra la pobreza. La fecha límite para su cumplimiento es el año 2015. Los países pobres deben concentrar

sus esfuerzos para conseguir los siete primeros objetivos, los que hacen referencia a la erradicación del hambre y la pobreza, la educación primaria universal, la igualdad de género, reducir la mortalidad infantil y materna, la detención del avance del VIH/SIDA, paludismo y tuberculosis y la sostenibilidad del

medio ambiente. El octavo ODM, por su parte, tiene como fin fomentar una asociación mundial para el desarrollo y establece los compromisos de los países ricos: más y mejor ayuda al desarrollo, cancelación de la deuda externa y reglas de comercio más justas.

2010: un año clave

A un lustro del plazo fijado para el cumplimiento de los ODM, 2010 es clave en la lucha contra la pobreza. En los últimos años se han logrado avances importantes, por ejemplo, en el ámbito de la educación primaria universal, en la igualdad de género o en la sostenibilidad del medio ambiente.

Son muchos los países que debido a los ODM han conseguido importantes avances. Gracias a la cancelación de la deuda externa, países como Tanzania han podido financiar una educación primaria universal. En Kenya, las elecciones generales del 2007 destacaron por un número nunca visto de mujeres candidatas a un puesto en el parlamento (269 de 2.548 candidatos). En Namibia, uno de los países más áridos de África, se ha conseguido que, en menos de dos décadas, la población con agua potable haya pasado del 60 al 98% en las ciudades y del 40 al 80% en las zonas rurales.

Sin embargo, en otros ámbitos, como la reducción de la mortalidad materna, los esfuerzos han sido insuficientes. Además, la actual crisis amenaza con paralizar e incluso revertir los avances conseguidos hasta la fecha poniendo en peligro que los ODM se consigan antes del 2015.

LA CAMPAÑA DEL MILENIO

La Campaña del Milenio de Naciones Unidas, presente hoy en más de 50 países, trabaja tanto a nivel nacional como internacional para exigir a los líderes mundiales que cumplan con su compromiso de erradicar la pobreza extrema en el mundo antes de 2015. Las principales demandas de la Campaña del Milenio en España son:

0,7%

Más Ayuda al desarrollo...
alcanzar el 0.7% del producto nacional bruto.

Mejor calidad de la Ayuda...
ayuda efectiva dirigida al bienestar de las personas.

Alivio de la deuda...
para que no reste recursos necesarios a los países más pobres.

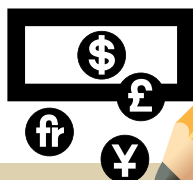
Reglas de comercio justo...
que permitan el desarrollo de los países pobres.

Los esfuerzos de la Campaña se dirigen principalmente a reforzar y consolidar la labor de promoción de los ODM. Con este objetivo, la Campaña ha colaborado desde sus inicios con diversos actores como la sociedad civil, los gobiernos locales y autonómicos, la infancia y la juventud o los medios de comunicación.

Además, la ciudadanía en general puede unirse a las diferentes iniciativas de la Campaña. Durante los días 17 y 19 del próximo mes de septiembre, con motivo de la cumbre que se celebrará en la sede de las Naciones Unidas para revisar el estado de los ODM, la población mundial tendrá la posibilidad de participar en las diferentes movilizaciones que tendrán lugar a lo largo y ancho del planeta.

Aún queda mucho por hacer y la actual situación económica no puede ser un impedimento para que en 2010 los líderes mundiales asuman definitivamente su responsabilidad en la consecución de los ODM. Somos la primera generación que puede erradicar la pobreza extrema: el mundo cuenta con los recursos necesarios para ello, lo que falta es voluntad política. Por ello, es también muy importante que todos y todas nos impliquemos.

Te invitamos a visitar la web www.sinexcusas2015.org para explorar qué puedes hacer TÚ por los Objetivos de Desarrollo del Milenio.

Ingurumen Hezkuntzaren XIX. Topaketak

Errenteriako Niessen Kultur Etxean maiatzaren 7an Ingurumen Hezkuntzaren urteko topaketen beste edizio bat burutu zen; Ingurugelak antolatzen ditu aipatutako topaketak. Topaketek irakasleen artean ingurumen-hezkuntzaren alorreko hausnarketa sustatzeko helburua dute. Topaketei esker, taldeek eskolan ekitate ezari buruz burutu dituzten esperientzia ezberdinak aurkezteko aukera izan zuten. Talde-lanean zenbait denbora aritu ondoren, bertaratukoek azaldutako ekimenak ezagutu ahal izan zituzten. Halaber, jardunaldi horretan, Jorge Riechmannek, saio-idazle eta Madrilgo Unibertsitate Autonomoan Filosofia Moraleko irakasleak, ondoko hitzaldia eskaini zuen: "Gaur egungo krisia, jasangarritasunerantz aurrera egiteko aukera".

www.ihobe.net

Geodibertsitateari buruzko jardunaldiak

Bilboko Euskalduna Jauregian ospatu zen maiatzaren 12tik 14ra geodibertsitateari buruzko Euskal Jardunaldien lehen edizioa. Gaian adituak diren eta interesa duten pertsonak elkartzeko eremu bat izan nahi du. Jardunaldi horren helburua, Euskal Autonomia Erkidegoko Geodibertsitatearen Estrategia lantzeko oinarriak jartzea da. Bi egun horietan erakundeetako, unibertsitateko eta ingurumenarekin, turismoarekin, hezkuntzarekin edo ondarearen kudeaketarekin lotura duten enpresetako eta elkarteetako ordezkariak, eremu horretan landu diren nazioarteko politikak aztertuko dituzte, baita euskal lurraldean, horien ezaipena ebaluatzeko abian jarri diren ekimen anitz ere.

www.euskadi.net/geodibertsitatea

Lurraldearen jagoletza

Jagoletza hitzak zaindu, kontserbatu, errespetatu edo mantendu esan nahi du. Esanahi horietako edozeinek, edo hobeto esanda, guztien konbinazioak ekimen honen sorreraren espiritua islatzen du. Lurraldea Babestu ideiarekin, edozein lursailen jabeak eta erabiltzaileak lursail hori ingurumen, kultura edo paisaiaren ikuspuntutik erabiltzen eta zaintzen parte hartu dezaten, lortu nahi da.

Jagoletza hitzarmenen bidez, jabeek beren borondatez erakunde kolaboratzaile batekin lurraldea zaintzeko eta kudeatzeko modua hitzartzen dute. Baldintza bakoitzaren arabera, zeregin hori jabeak berak, erakundeak izendatutako pertsona adituak edo biek elkarrekin gauza

dezakete. Ekimena dohainekoa edo ordaindua izan daiteke, beren lurrekin laguntzen duten pertsonen kasuan. Urdaibai Fundazioa, irabazasmorik gabeko organismoa, momentuz, Euskal Autonomia Erkidegoan ekimen hau garatzen duen erakunde bakarra da.

Bestalde, lurraldea babestea estrategia oso egokia da ikastetxeetan Agenda 21 Programaren bidez biodibertsitatea aztertzeko. Hau da, ikastetxeek babesa proiektuaren barne egon daitezkeen eremuak aztertuz parte har dezakete eta horrela, gero kasuan kasuko foroetan udal agintaritzek proposamenak aurkezteko aukera izan dezakete. Aldi berean, ikasleek

ekintza horien garapeneren aldeko ekimen desberdinetan parte har dezakete.

Ikastetxe batzuetan, esaterako, zenbat karbono dioxido isurtzen duten eta kutsadura horrek termino ekonomikoetan eragiten duen kostua kalkulatzeko hasi dira. Lehen urrats horren ostean, igorpen horiek orekatzeko, lurraldearen zaintzan parte hartzen duten erakundeei ekarpenak egin diezazkiokete.

Informazio gehiago hemen:

www.fundacionurdaibai.org/inicio_eus.php
www.custodia-territorio.es/index.php?categoria=2

Zer0,7 elkartasun fondo

1998tik, Euskadin elkartasunak eragile aktibo garrantzitsu bat du: Zer0,7 elkartasun fondo. Fondo hori Eusko Jaurlaritzako eta Osakidetzako Lankideen Elkartasun Fondo. Fondo de Solidaridad de los Trabajadores del Gobierno Vasco y Osakidetzako.

1998tik, Euskadin elkartasunak eragile aktibo garrantzitsu bat du: Zer0,7 elkartasun fondo. Fondo hori Eusko Jaurlaritzako eta Osakidetzako Lankideen Elkartasun Fondo. Fondo de Solidaridad de los Trabajadores del Gobierno Vasco y Osakidetzako.

1998tik, Euskadin elkartasunak eragile aktibo garrantzitsu bat du: Zer0,7 elkartasun fondo. Fondo hori Eusko Jaurlaritzako eta Osakidetzako Lankideen Elkartasun Fondo. Fondo de Solidaridad de los Trabajadores del Gobierno Vasco y Osakidetzako.

Zein nolako proiektuak finantzatu diren (2009ko ekitaldian 340.000 euro) bozketa zuzenaren bitartez egiten da: Ur hornidura, komunitateen osasuna, emakumeentzako laguntza, elikaduraren segurtasuna,

energia berriztagarrien ustiaketa txikiak, ... Aukeratutako proiektuen jarraipena eta ebaluazioa egin ondoren, emaitzen berri ematen zaie bazkide guztiei.

Ikastetxe publikoetako irakasleek zer0,7 elkartasun fondoan ere parte har dezakete. Informa zaitez web-aren bidez.

www.zer07.org

Maiatzaren 22a.

Biodibertsitatearen
Nazioarteko Eguna

Dibertsitate Biologikoaren Hitzarmena sinatu zen egunaren urteurrena dela eta, maiatzaren 22an, Biodibertsitatearen Nazioarteko Eguna ospatuko da mundu osoan. Euskal Herrian, 464 zentro eta 128 udalen ordezkariak parte hartuko dute, gai horrekin lotuta antolatutako diren eskola eta udalerrien arteko foroetan. Foroak Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa eta Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Sailek sustatu dituzte, Ingurugelak koordinatuta. Biodibertsitatea

eta klima aldaketak lelopean, parte-hartzaileak hainbat gaietan aurrerapausoak ematen saiatuko dira, esaterako, naturaren kontserbazioan, kontsumo arduratsuan eta klima aldaketak ikastetxe eta udalen inguruan duten eraginean. Jarduera hori Eskola Agenda 21 Programaren barne dagoen ekintzetako bat da.

GARAPENERAKO LANKIDETZAREN EUSKAL AGENTZIA

Udaren ostean, Eusko Jaurlaritzak onetsi duen dekretu bati esker, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia martxan jarriko da. Pixkanaka, erakunde horrek Garapenerako Lankidetzarako Zuzendaritza ordezkatzuko du. Arlo horretan, Gobernuaren aholkularitza izango da eta euskal GKEek atzerrian gauzatzen dituzten proiektuak finantzatzeko ditu. Gaur egun, 428 proiektu abian daude.

Gemma Zabaleta, Enplegu eta Gizarte Gaietako sailburuak, adierazi zuenaren arabera, bere saila dagoeneko ahalegin handia egiten ari da diru-laguntza horiek Latinoamerikaz gain, beste lurralde batzuetara ere bideratzeko. 2010ean, adibidez, partida horien % 30a, Afrikako eskualde desberdinetara zuzendu da. Erakunde horrek beste administrazio eta eragile batzuekin hobeto koordinatzea ahalbidetuko du, baita beharrezkoa denean azkar jardutea ere.

www.juslan.ejgv.euskadi.net:80/r45-contcoop/eu/contenidos/informacion/lanki/eu_lanki/lankidetz.html

INGURUNEA BAI DU, HORI DA GURE BEHARRA!

Pasa den azaroan, Bilboko Amor Misericordioso ikastetxeko DBHko lehenengo eta bigarren kurtsoetako ikasleok lberdrolak antolatutako 'ateak zabalik' jardunaldietan parte hartu genuen. Han energia nola ekoizten eta kontrolatzen den ezagutzeko aukera izan genuen eta 'energi berriztagarrien autobusean' ariketa interaktiboak egin genituen. Topaketan, eskolan energia nola aurrezten den buruzko lehiaketa batean parte hartzeko proposatu ziguten. 1. A-ko ikasleek rap zoragarri bat idatzi zuten eta irabazi zuten. Saria pen drive bat bakoitzarentzat izan zen, baita bizikleta elektriko bat ere, denon artean zozketatu genuena. Gure eskolako

"Cuidar el entorno, es nuestro futuro"

Que te estoy improvisando, sabes que el agua se está acabando.

El agua es un bien escaso, por eso nunca hay que malgastarlo.

Os estoy hablando del medio ambiente.

Sabéis que debería estar cuidándolo más gente.

Hay que ahorrar. Y no dejes abierto el grifo, hazlo sólo por la salud de tu hijo.

web orrian ikusi ahal duzue bideoa (www.coamibilbao.org).

COAMIlko ikasle eta irakasleok, denok batera lan egiten jarraitzea animatzen zaituztegu baliabideen kontsumo jasagarri baten alde, gure planeta liluragarri honetaz gozatzen segitzeko. LASTER ARTE!

Cuántas más hojas malgastéis, a más árboles mataréis y a un pobre padre a cortar leña mandaréis.

Las energías son como proteínas porque por ellas te despiertas todos los días.

Yo aquí os estoy rapeando y al medio ambiente lo estamos contaminando.

Este rap ha finalizado. La chapa ya ha terminado, pero todos tenemos que poner algo de nuestro lado.

Amor Misericordioso ikastetxea (Bilbo)

Bi mundu, helburu bat. Merkatu txikia

Aurten hamalagarren aldiz, Laskorain ikastolako hezkuntza komunitateak, gure inguruko eta kanpoko giza beharrez jabeturik, kontzientzia zabaltzeko eta ekonomikoki laguntzeko asmoz, han eta hemen bildutako jantziak, tresnak, altzariak eta abar Merkatu Txikian salgai jarri ditu.

Merkatu Txikia, aurrez ikasleekin gelaz gela landutako unitate didaktikoaren ekimenetako bat da. Gure gazteak baloretan hezteak inguruan ditugun arazo sozialak gelara hurbiltzea eskatzen digu. Gazte hauek izango dira, ondorengo urteetan, gizartearen norabidearen nondik norakoa marraztuko dutenak eta horretarako beraien heziketa prozesuan errealitatearen giza eta sozial ikuspegia barneratzea garrantzizkoa da. 'Bi mundu, helburu bat' lelopean, komunitate hau osatzen dugunok, gure ikasleen baloreak, jarrerak, emozioak eta portaerak poliki-poliki hobetzeko asmoz, balio hauek landu ditugu: gauzenganako, pertsonenganako eta ideienenganako errespetua; norbanakoaren eta gizartearen giza eskubideak; gatazkak konpontzeko elkarriketaren erabilera konponbide baketsu gisa, edo gizarte justuago,

berdinago eta solidarioagoa eraikitzeko elkarren arteko ardura eta konpromisoa.

Aurten, Merkatu txikian lortu den diruarekin bi proiektu bultzatu nahi ditugu. Bata, gure ikastolako ikasle ohien proposamena jarraituz, Indiako Ipar-mendebaleko Gujarat lurraldean, Sanand herrian zentro soziokulturala eraikitzea izango da. Lurralde horretan gizonezkoen % 80a alfabetatua dago berriz, emakumezkoen artean zifra hau bakarrik %58tara iristen da. Datu horiek, heziketa eta garapenaren sustapenak duten garrantzi erakusten du. Bigarren proiektua, Saharako Meheriz herrian, lehen hezkuntzako ikastetxe baten eraikuntza eta ekipamendua da.

Aurtengo ekitaldian, partaidetze oso zabala izan da, hona hemen datu batzuk: guztira 152 denda hartu dute parte eta arduradun gisa, hamar egunetan, 85 guraso, irakasle eta ikasle ohi aritu dira. Gainera, 156 ikasleen laguntzaz dena izan da errazagoa. Helburu nagusia

Elikadura Subiranotasunaren esperientzia

Proiektu honetan, elikadura subiranotasunarekin eta horren ondorioekin lotura duten zenbait kontzeptu landu dira: tokiko produktuen garrantzia, garaiko elikagaien kontsumoa, non eta zein baldintzatan ekoizten dute jaten duguna, etab. Hortaz, Lambayequeko ikastetxeko (Peru) ikasleekin batera, zenbait jardura burutu ditugu hobeto jakiteko gure ohituren eta haien ohituren arteko desberdintasunak.

Gelako tailer batzuetan, gaiari buruzko sarrera egin ondoren, egunero kontsumitzen ditugun elikagaien ezaugarrien inguruan lan egin dugu. Helduei egindako inkesta baten bidez, ipuin dibertigarri batzuk egin ditugu eta teknologia berriak erabili ditugu beste ikaskide batzuekin elkarriketa digitalak izateko. Gainera, guk geuk editatu dugun bideo batean, laburpen moduan, proiektuaren ondorio eta ideiei garrantzitsuenak bildu ditugu. Bideo hori, egindako irudi eta testuekin batera, gure blog-ean jarri dugu guztiok ikus dezaten.

Halaber, ekimena behar den bezala burutu ahal izateko, irailean, proiektuarekin hasi baino lehen, irakasle parte-hartzaileek bi orduz gaiari buruzko trebakuntza laburra jaso zuten. Amaitu ondoren, arduradunek emaitzak ebaluatzeko eta sistematizatzeko aukera izango dute. Horrela, euren esperientziak erakutsi eta argitaratu ahal izango dituzte.

www.desarrollohumanosostenible.org/blog1/wordpress/?cat=33

J. A. Muñagorri

LHI – BERAATEGI (Gipuzkoa)

ekonomikoa ez bazen ere, honek ere oso erantzun ona izan du eta 17.500 euro baino gehiago lortu dugu. Diru hau eta saldu gabe gelditu zen guztia Emaus Fundazioari, 'Ibarratik misio taldea' eta 'Tolosalde Sahararekin' talde eman dizkiegu, hauek baztertuekin orain arteko lana egiten jarrai dezaten.

Laskorain Ikastola - TOLOSA (Gipuzkoa)

Nik zer egin dezaket?

Nahiz eta batzuetan ulergaitza izan, gure jarduerak funtsezkoak dira Milurtekoaren Garapen Helburuak lortzeko, harri-koskor bakoitza garrantzitsua da lan horretan eta bakoitzaren ekarpen txikiarekin, helburu handiak lor ditzakegu.

MGH Belaunaldiko

Jarraian Milurtekoaren Kanpainak proposatutako ekimen erraz batzuk jarri ditugu: Urrats txiki hauen bidez, **MGH Belaunaldiko** kide bihur gaitezke:

SUSTATU. Zure senideei eta adiskideei MGHak zer diren azaldu. Hori egiteko modu bat, zure posta elektronikoetan ondoko web orrian deskargatu dezakezun kanpainaren titularra sartzea da: www.sinexcusas2015.org/difunde-los-objetivos

PARTÉ HARTU zure herri edo hirian burutzen diren tailerretan, zine-forumetan edo eztabaidetan.

MUGITU. Urriaren 17an, Pobreziarekin Amaitzeko Nazioarteko Egunean, mundu luze-zabalean pobreziaren aurka mugitzen diren miloi eta miloi pertsonekin bat egin dezakegu.

ZERBAIT EGIN. Komunikabideei eta hurbileko erakundeei eskutitzen bidez xede honetan laguntzeko eskatu.

INGURUMENA ZAINDU. Ekintza erraz batzuekin hasi, adibidez ura ez

xahutu, hondakinak birziklatu edo ahal duzun neurrian garraio publikoa erabili.

OZENKI ESAN. Garapen bidean dagoen herriren batera joaten bazara edo boluntarioen kanpaiaren batean parte hartzen baduzu, zure esperientzia kontatu, besteei jakinarazi. Zure herriko komunik abideetara eskutitz bat bidali, blog bat sortu edo ondoko web orrian parte hartu: www.sinexcusas2015.org/generacion-odm/tu-historia-odm.

ZURE BOTOAK GARRANTZIA DUTE. Adinez nagusi bazara, hauteskunde garaian, alderdien lankidetzaren proposamenak aztertu eta horiek guztiak baloratu erabaki bat hartu baino lehen.

Nahi baduzu, zure argazkia edo **MGHrekiko zure konpromisoaren** frogaren bat bidaliz gero banda zuri bat emango dizute. Banda hori pobreziaren aurkako nazioarteko borrokaren sinboloa da eta **MGH Belaunaldiko** kide moduan identifikatzen zaitu.

SINEXCUSAS
2015
campana del milenio

LURBIRAN

Berrobiko (Gipuzkoa) San Andres Eskolako ikasleek egin zuten proiektu bitxiak Lurbiran du izena. Ikastetxe txiki horrek bi eta hamabi urte bitarteko 50 ikasle inguru ditu.

lazko ikasturtean adin desberdinetako gazteak gela berean sartzeari buruzko mintegi baten parte hartu zuten. Jardunaldi horretan, ikastetxeari, lehenengo hiru hilabeteen, herrien arteko berdintasuna gaiari heltzeko ariketa bat garatzea proposatu zioten. Eskolako Agenda 21 en, ekitatea gaia landu behar zutela kontuan hartuz, San Andres Eskolako arduradunek lan-esparrua zabaltzea eta lur-esferatik bidai irudikatu bat egitea erabaki zuten. Helburua planetako herriak nola bizi diren diren ezagutzea zen.

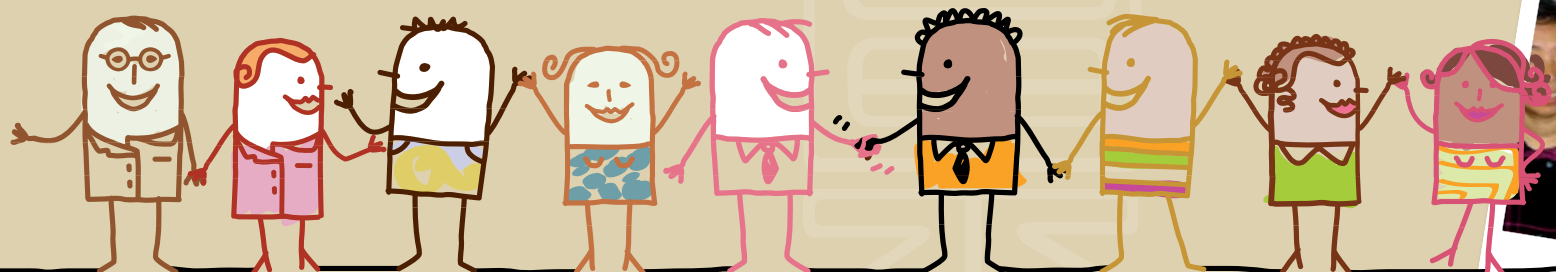
ABIAPUNTUA

Ikasleekin batera gaiari heldu baino lehen, irakasleek gaia ezagutzen hasteko Ryszard Kapuscinski idazlearen 'El encuentro con el otro' liburua irakurri zuten. Liburu horren xedea, gizakia eta bere lagun hurkoari buruzko hausnarketa sustatzea da. Beraz, abiapuntu egokia izan daiteke inguratzen eta barne hartzen gaituen munduan dugun tokia zein den ulertzeko. Argi dago, zein den esperientzia horren oinarria: "Gure bizitokia ezagutu nahi dugu: lurrazala, alegia".

Mundua gero eta txikiagoa dirudi eta gaur egun hainbat herrialdeetatik

etorritako pertsonekin batera bizi gara. Hortaz, gure inguruari begira bat bota diezaiogegu. Helburua, munduko txoko guzti-guztietako, pertsonak ezagutzea zen, hau da, ahal beste herrialde, kultura, bizimodu eta kontinente desberdin ezagutzea. Horretarako, ikastetxearen inguruan bizi ziren immigrante atzerritarrek ikasgeletara eramatea erabaki zen, planetaren laburpen txiki bat egin ahal izateko.

Hasi aurretik, ikastetxea girotu zuten: eskailera eta korridoreetan munduko toki askotako irudiak jarri zituzten. Gero, liburutegira joan ziren gai horrekin lotutako liburuak hartzeko, eta etxetatik ere liburuak ekarri zituzten. Ondoren, pertsona

BAGOAZ BIDAIAZERA

Ikastetxeko sarreran, kartel handi bat jarri zuten gonbidatuei beren hizkuntzetan ongi etorria egiteko. Bisitarien parte-hartzeari esker, ikasleek beren zalantzak argitzeko aukera izan zuten. Horrez gain, beste herrialde, ohitura eta bizimodu batzuk ezagutu ahal izan zituzten baita haien eskualdeetako tresnak erabili eta abestiak abestu ere.

Topaketak hizkuntza desberdinekin hiztegi txiki bat egiteko aukera eman zioten.

Helburua munduko eremu desberdinetan umeak nola bizi diren jakitea zen eta horretarako, hitzaldietan ahal beste informazio bildu zen. Dossier horiek osatzeko, Internet eta lehendik bildutako liburuak ere erabili zituzten.

IKASGELAN BERRIRO

Topaketen ostean, maila desberdinetako ikasleek lan batzuk egin zituzten, beren adinaren arabera, noski. **Haur Hezkuntzako** ikasleek, adibidez, ohitura berriak ezagutu zituzten, abestiak ikasi zituzten, mapan munduko herri desberdinak kokatzen ikasi zuten eta deskripzioa hizkuntza-tresna gisa landu zuten. Gainera, ikasgai desberdinetan joko hezitzaileak egin zituzten, egindako lana liburuxka batean jaso zuten, eskola-batzarrari ekarpen garrantzitsua egin zioten eta, teknologia berrietara hurbiltzeko, ikastetxeko web orrian eta blogean bisitei buruzko iritziak eseki zituzten.

Lehen Hezkuntzako lehenengo zikloko ikasleek, aldiz, bisitariak emandako informazioa eta liburuetan eta Interneten aurkitu zutena bildu zituzten. Jarduera horrek oso eragin handia izan zuen ingurumenarekin lotutako ikasgaietan. Esperientzia horri esker, kontinenteak eta planetako altxor naturalik handienak ezagutzeko aukera izan zuten, taulak eta grafikoak ulertzen ikasi zuten, datuak biltzeko metodologia

hobetu zuten eta beren ikerketalana beste talde batzuei azaldu zieten. Horrez gain, parte-hartzaileek Txinari buruzko lan berezi bat egin zuten eta bertan, herrialde horrek beste eskualde batzuekin alderatuta dauzkan berezitasunak ikusi zituzten.

Aipatzekoa da ere, ariketa horren bidez, ikasleak haietariko batek Mexikon dituen osaba-izebekin harremanetan jarri zirela eta Australian bizi den irakasle bati esker, ikasturte osoan zehar herrialde horretako bi ikastetxetako ikasleekin harremanetan egon zirela. Azpimarratzekoa da, helburu horretarako ezinbestekoa izan zela ingelesez aritzea.

Ikastetxeko nagusiek, hau da, **Lehen Hezkuntzako laugarren, bosgarren eta seigarren mailakoek**, informazioari beste ikuspuntu batetik heldu zioten. Zehazki, bisitarien jaioterriekin lotutako gai desberdinak jorratu zituzten: adibidez, Senegaleko txalupak, Mexikoko kaleko umeak, Finlandiako hezkuntza, Sahararen egungo egoera eta Txinako Hiru Arroilen Uharka. Bakoitzak interesgarrien iruditzen zitzaion gaia hautatu zuen, irakasleek informazioa bilatzen lagundu zien

anonimo horien bila joan ziren. Horrela hurrengo pertsonak aurkitu zituzten: Xin Pin-ek eta Xiaofeng-ek jatetxe txinatarrean lan egiten dutenak; Baba senegaldarrak herriko kaleetan lepokoak saltzen dituenak; Luda ukrainiarrek adineko pertsonak zaintzen dituenak eta Mia Finlandiatik etorritako neska. Baina horiek ez dira ekimen horretan parte hartu zuten guztiak, izan ere, Sibelik Brasili buruz hitz egin zuen, Maroko eta Saharako gazte batzuek ere hitz egin zuten, baita Agurtzanek ere, sarritan Hego Amerikatik bidaia egiten dituen gazte berrobiar bat, eta ahalegin handiago egin behar izan zen arren, Yasushi ere Japoniari buruz mintzatu zen.

eta horrela, lan bat egin zuten. Gai batzuk derrigorrez hartu behar zituzten kontuan, esaterako, kokapen geografikoa, azalera, per capita errenta, giza garapenaren indizea, etab. Lan horren ondorioz, ikasgelan Giza Eskubideen Aldarrikapenerako gutuna modu ulerkorrean landu ahal izan zuten baita planetako eremu desberdinetan nola aplikatu den eztabaidatu ere.

Esperientzia hori bukatzean, azken helburua bete egin zutela esan daiteke: munduan non gauden dakite, nola bizi garen ulertzen dute, zergatik hobeto bizi ahal izateko lanean jarraitu behar dugun dakite, gure eskubideak zeintzuk diren dakite baita besteengandik zertan desberdintzen diren ere.

BESTE JARDUERA BATZUK

Bisitak eta ikasgeletan egindako lanaz gain, 'Lurbiran' ekimenak beste jarduera osagarri batzuekin osatu ziren. Tutoretza orduetan, Senegalen grabatutako 'Binta y la gran idea' film laburra eta txalupei buruzko 'Destino clandestino' erreportaia ikusi zituzten. Azpimarratzekoa da biak oso interesagarriak direla.

Honekin lotuta, beste ekimen bat martxan jarri zen, 'Escuela vacía' izenekoa, hain zuzen. Ikastetxea funtzionatzen jarraitzeko baliabide urriekin geratu zen bi egunez. Liburuak eta ordenagailuak kendu ondoren, arkatzak eta koadernoak soilik erabili zituzten. Helburua munduko eskola ugarian duten egoera ulertzea zen. Haur Hezkuntzan oso esperientzia interesgarria izan zen. Lehen Hezkuntzari dagokionez, esan beharra dago ikasleengan eragin handiagoa izango zukeela ekimenak

denbora gehiago iraun balu. Bi egunak ez ziren nahikoak izan materiala faltan botatzeko. Beraz, hurrengo batean ideia berriro martxan jartzea erabakitzen bada, astebetez aplikatuko dela erabaki da.

Proiektua bukatzeaz zegoenean azken proposamen bat iritsi zen. Kide batek, ikasleentzat, hiruhilekoan ikasitakoa praktikan jartzea positiboa izan litekeela pentsatu zuen eta ikastetxeak Senegalerako anbulantzia bat erosten lagun zezala proposatu zuen. Horretarako, batzar bat egin zen eta gutxi gorabehera ehun pertsonak parte hartu zuten. Bertan, ikastetxe osoak elkarrekin landutako adierazpen bat azaldu zuten, ikasitako abestiak kantatu zituzten eta ikasleek helburu horretan laguntzeko arrazoiak azaldu zituzten.

EBALUAZIOA

Ekimen horren arduradunentzat, ikasleek egindako ebaluazioa zen garrantzitsuena proiektua kalifikatzeko. Esperientziaren ostean, arduradunek iritzi horiek jasotzeko ahalegin handia egin zuten arren, 'Lurbiran' ekimenak hunkitu ziela adierazi zuten. Diotenez, ikaskuntza kultural nahiz pertsonalerako balio izan zien. Kapuscinskik aipatzen zuenez "hurkoa" onartzen eta ezagutzen ikasi zuten. Lana oso aberasgarria izan zen beraientzat eta ikasleentzat.

"Hiruhilekoan zehar ikasleek ikuspuntu desberdinetatik ikasten zutena geureganatzen joan ginen. Une askotan bakarrik edo taldean geundela hausnartu genuen, zertan ari ginen eta jarduera horretatik zer ondorioztatu genezakeen".

'Bilatuz' Programa

Vitoria-Gasteizko **Jesús Obrero** ikastetxeko ikasleek, Arrupe Elkarteko kideekin batera, giza boluntariotza programa interesgarri bat burutzen ari dira. Ostiralero, arratsaldean, lau orduz, ikastetxeko gazte batzuek zenbait jarduera antolatuko dituzte, arte, kultura, kirol edo jaiarloan inguruan Euskadiko hiriburuan bizi diren atzerriarren seme-alabentzat, 3 eta 16 urte bitartekoentzat.

Ekimen horrek, haur eta gazteen aisialdi hezigarriko eta kultur trukerako beste aukera bat eskaintzeaz gain, parte-hartzaileei monitore lanetan trebatzen hasteko

aukera ematen die; esperientzia hori ikasturtean burutzen diren beste prestakuntza batzuekin osatzen dute. Denbora horretan zenbait gai lantzen dituzte, konpromiso solidarioa, psikologia ebolutiboa edo arazoen konponbidea, besteak beste, eta zenbait elkarte eta horiek burutzen dituzten proiektuak ezagutzeko aukera dute. Informazio horri esker, taldeko gehiengoak, lan horrekin jarraitzen du elkarte horien bidez.

Plan horren bidez, ikastetxeko arduradunek, baloreetan oinarritzen den jolas eremua sustatzeaz gain, hurbil ditugun herritar batzuek bizi duten gizarte azterketa ezagutarazi nahi dute, gizartearekiko kontzientzia kritiko sortu nahi dute eta, batez ere, norberaren ekimenari balio handia eman nahi diote. Laburbilduz, parte-hartzaileek ikusi, epaitu eta aurrera pausu bat eman dezaten nahi du: zerbait egin dezaten.

volutariado-bilatuz.blogspot.com/

Baloreetan oinarritutako hezkuntza sustatuz

Duela zazpi urte, Leioako **José Miguel Barandirán Bigarren Hezkuntzako Institutuak** solidaritatearen esparrua ikasleen hezkuntza-curriculumean sartzeko proiektu aitzindari bat martxan jarri zuen. Besteak beste, "bidezko merkataritza" kontzeptua, ordura arte ezezaguna zena, ikastetxeko eguneroko bizitzaren parte bihurtu zen. Juanjo Leanizbeaskoa irakaslearen eskutik, programak gai horri esparru desberdinetatik heldu dio eta dagoeneko, Milurteko Garapen Helburuak hainbat mailatan planaren protagonista bihurtu dira.

Urtero, MGH guzti-guztiak lantzen ari dira jarduera desberdinen bidez eta horretarako, hainbat hezkuntza-material erabiltzen dituzte. Besteak beste, aipagarriak dira Manos Unidasek argitaratu dituen unitate

didaktikoak. -Ihitzaren zenbaki honetan material horiei buruz hitz egin dugu 'Baliabideak eskura' - atalean. 2009-2010 ikasturtean proiektuaren arduradunek zazpigarren MGHa aukeratu dute planaren puntu nagusi gisa, ingurumenaren jasagarritasuna bermatzeko helburua duena, alegia.

Informazioa, hainbat hilabetetan ikasgelan landu ostean, ekimenaren puntu gorenera maiatzean iritsiko da. Hau da, astebetez, ikasleek taldeka -ikasketa erritmo etenaldiak egon ez daitezten- GKE desberdinetako kideen bisita izango dute eta lantzen den gaiarekin lotutako jarduerak gauzatuko dituzte. Ostiralean, jaiegun bat prestatzen da proiektuari amaiera emateko. Partaidetza-programa honetan gastronomia eta musika ere sartzen dira eta dagoeneko, jaiegun

hori ikastetxeko egutegiko egunik garrantzitsuenetariko bat da.

Ez da lan erreza, Sarritan konplexua den publiko hori kontzientziaztea ez da lan erraza, baina hala ere, proiektuaren arduradunak optimistak dira. Leanizbeaskoaren hitzetan, urratsez urrats helburuak lortzen dira, eta zentzu horretan lan egiten dute egunero.

Haur Hezkuntzako 2. zikloa eta Lehen Hezkuntzako 1. zikloa

Emakumeen jabekuntza

HELBURUA

Jakitea zenbateraino duten barneratuta emakumeen eta gizonen ohiko ereduak gure ikasleek.

LANTZEN DIREN KONPETENTZIAK

- Gizarterako eta herritartasunerako konpetentzia
- Hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia

ARIKETA

1.

Zure familia eta lana

Hasteko, ikasleak, zenbait taldetan banatuta, euren senideak marraztu beharko dituzte ohiko jarduerak burutzen (haurtxoak zaintzen eta janaria ematen, etxeko mantentze-lanak burutzen, etxetik kanpo lan egiten, adineko pertsonak zaintzen, parkean jolasten, libururen bat irakurtzen edo asteburuan ongi pasatzen). Amaitutakoan, marrazkiak eta marrazkietan agertzen diren pertsonak bi zutabetan sailkatuko dituzte, betidanik gizonek eta emakumeek burutu dituzten lanen arabera. Muralean adierazitako errealitate horretan oinarrituta, bertan ikusten dutenari buruz hitz egingo dute. Etxe guztietan duten errealitatea den edo ez galdetuko zaie, ea denok gauza guztiak egiten dakiten edo egiten saiatu daitezkeen edo ez..., klasean daudenak egiten duten moduan.

2.

Eskolako pertsona helduak euren lanetan

Hasteko, kartel batzuk, Power Point, argazki edo beste baliabide batzuen bidez, ikasleei zenbait egoera erakutsiko dizkiegu non ikastetxeko langile batzuk izango dira egoera horien protagonistak. Adibidez, heziketa fisikoko irakasle andrea, zuzendaritzako idazkari jauna, haur hezkuntzako irakasle jauna talde batekin txango bat egiten, eskolazain andrea erradiadore bat konpontzen edo jantokiko monitore jauna neska txiki bat garbitzen. Adibide horiek erakutsi ostean, deigarri iruditu zaizkien alderdiei buruzko iritziak ematen hasiko dira, 1. jardueran adierazitakoarekin dauden desberdintasunak aipatuko dituzte edo heldutasunean zer lan mota egin nahi duten esan beharko dute. Jarduera horren bidez, ikasleek ikastetxean gaur egun dagoen benetako egoeraz jabetu daitezten lortu nahi da. Halaber, heldutasunean zer izan nahi duten planteatzeak lagunduko die euren aukerak zabaltzen.

3.

Zeu eta eskolako jarduerak

Amaitzeko, mural handi baten, gelan egiten diren ohiko jardueren irudiak jarri beharko dira. Erdialdean, zati txuri handi bat utzi beharko dugu. Zati txuri horretan, parte-hartzaile bakoitzak izena jarriko du edo bere erretratua marraztuko du. Gero, ikasle bakoitzak lerro baten bidez bere irudia lotu egingo du bere burua islatzen den irudiarekin. Amaitzeko, taldearen aurrean, jarritako lerroak aztertuko dituzte eta gelako zer jarduerarekin identifikatzen diren azalduko dute. Ariketa horrek, jarduera ezegokiak zuzentzen lagunduko digu eta txikienei erakutsiko die denon parte-hartzea oso garrantzitsua dela klaseko egunerako jardueretan.

ITURRIAK

- Hezkuntzarako ekintza plangintza integrala. Txokoak hezikidetza-asmo baten ikuspegitik. Vitoria-Gasteiz: Emakunde, 2000
- <http://www.nahiko-emakunde.com/pags/default.asp?idioma=eu>

Lehen Hezkuntza

ASKARIA

ARIKETA

Partaideak gosaltzera edo askaltzera gonbidatu behar da bestelako azalpenik gabe. Sarreran, bakoitzak hartu duen kartulinaren koloreari dagokion mahaian jarri behar dela ohartaraziko da. Gero denek komenigarriena iruditzen zaien bezala jardun beharko dute (bere izaera edo momentuko egoera aintzat hartuz).

HELBURUA

Mundu ezberdinen irudikapen erraz baten bidez hainbat alde lan egitea: Jasangarritasuna, Osasuna eta Solidaritatea.

MATERIALAK

- Lau koloreetako kartulina ebakiak (bat partaide bakoitzarentzat).
- Hiru kartulina mahaiak identifikatzeko.
- Askariko osagaiak: opil industrialak, zuku txikiak, plastikozko edalontziak, paperezko mahai-zapiak, zerealak, ogi lehorra.

MATERIALA HIRU
MAHAIETAN BANATZEN DA:

3 (ikasle)

LEHENENGO MAHAIA: urdina

Lehen mundua irudikatzen du: ez da osasuntsua, ez jasangarria... ezta solidarioa ere. Mahai-lagun batzuk (adibidez, 24tik 3). Gelara sartu baino lehen, bakoitzari kartulina urdin ebaki bat emango zaio. Mahai hornitu bat aurkituko dute: janari asko lagun gutxirentzat. Mahai gainean, kartel urdin batek on dagitela opa die. Janaria ez da batere osasuntsua eta hondakin asko sortzen ditu. Mahai honek gelako sarreran kokatuta dago. Beraz, beste mahaikideek, beraien mahaira iritsi baino lehen, mahai honen ondok pasatu behar dute.

1.
mundua

ON EGIN!

Bolly-cao-ak, zukuak (banakakoak), freskagarriak, opil industrialak, plastikozko edalontziak

- JANARI KOPURU HANDIA
- EZ DA OSASUNTSUA
- HONDAKIN ASKO

BATERATZE - LANA

Jarduera honen dinamika, parte-hartzaileen arteko harremanen arabera izango da gehien bat; elkarri ondo ezagutuz gero, naturaltasun handiagoz jokatu dute.

Planetan gertatzen dena ondo islatzen dituzten zenbait portaera sortuko dira:

- Lehen munduak ez die ezer emango gainontzekoei, nahiz eta janaria soberan izan. Zenbait esaldi entzungo dira: Izorra hadi! Batzuk eskuzabal izango dira eta elikagaien bat hartu eta beste mahai batzuetara eramango dute (GKEak lirakeke). Baina soberan dutena soilik banatuko dute!!!
- Hirugarren munduko bi taldeek ez dute ondo ulertuko zer gertatzen den. Batzuetan injustiziaz kezkatuko dira eta, beste batzuetan, konformistak izango dira eta pozik egongo dira dutenarekin. Agian, norbait lehen mundura joango da, duten egoera azaltzeko eta laguntza eskatzeko (liderrak dira).

Elkarrekin lantzen dutenean, behatzaileek bizitako egoeraz hitz egingo dute eta dinamizatzailerak bakoitzak zer rol jokatu duen, agian konturatu gabe, identifikatzen lagunduko die.

9 (ikasle)

BIGARREN MAHAIA: berdea

Hego Amerikako hirugarren mundua irudikatzen du: ez du goserik jasan baina ez dago ondo elikatuta.

Mahai-lagun asko (adibidez, 24tik 9). Gelara sartu baino lehen, bakoitzari kartulina berde ebaki bat emango zaio.

Mahaian zereal ugari aurkituko dituzte baina horixe izango da elikagai bakarra. Urari dagokionez, edalontzi batetan ur zikin apur bat dute, ez da edateko ura. Kartelak, ura edan nahi badute, urrun joan behar dutela azaltzen du. Ahalegin honek herrialde hauetan ura edangarri bihurtzeko egin behar den lan gogorra irudikatzen du (sua pizteko egurra moztu, ura irakin, etab.).

**3.
mundua**
Latinoamerika**EZ DA EDATEKO
URA. EDATEKO
UR BILA JOAN
ZAITZKETE**Zereal ugari
Ur zikina

- KOPURU NAHIKOA
- EZ EDATEKO URA

9 (ikasle)

HIRUGARREN MAHAIA: laranja

Afrikako herrialde gehienek hirugarren mundua irudikatzen du: gose diren hainbat pertsona.

Mahai-lagun asko (adibidez, 24tik 9). Gelara sartu baino lehen, bakoitzari kartulina laranja ebaki bat emango zaio.

Mahai gainean ogi lehor pixka bat baino ez dute aurkituko. Urik ez. Gose den eta edateko urik ez daukan munduko parteak irudikatzen du.

Mahaiko kartelak ondokoa esaten du soilik: Ez dago urik!

**3.
mundua**
Afrika**EZ
DAGO
URIK!**Ogi lehor gutxi
Urik gabe

- GOSEA
- EZ DAGO URIK

4.**Laugarren taldea: horia**

Laugarren taldeak kartulina horia jasoko du (gainontzeko ikasleak): behatzaileak dira. Aretoan gertatzen den guztiaz ohartu beharko dira: iradokizunak, jarrerak, etab. Jarraian horiei buruz hitz egin beharko dute gainontzekoekin.

ITURRIA

Abad, L., Curto, C., Gallart, N., Monferrer, I., Parera, C., Santó, R. (2009). Educar en la sostenibilidad. Un proyecto para el centro escolar. Madrid: editorial CCS

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza

MILURTEKO
GARAPEN
HELBURUAK

HELBURUAK

- Milurteko garapenaren zortzi helburuak ezagutu
- Helburuen lorpen-maila ebaluatu

MATERIALAK

- Sartu interneten
- Power Point programa

LANTZEN DIREN
KONPETENTZIAK

- Ikasten ikasteko konpetentzia
- Hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia
- Informazioa tratatzeko eta teknologia digitala erabiltzeko konpetentzia
- Gizarte eta herritartasunerako konpetentzia

ARIKETA

1- Irakasleak Milurteko zortzi helburuak aurkeztuko dizkio gelari.

2- Zortzi talde osatzen dira eta talde bakoitzak, banatzen zaion helburuari buruz, lan bat egin beharko du.

3- Talde bakoitzak:

a. Egokitu zaion helburuarentzat helmugak zehaztuko ditu.

b. Helmugak neurtzen dituzten adierazleen beharra aztertuko du taldeak. Helmuga bakoitzari dagozkion adierazleak jasoko dituzte edo, denboraren arabera, adibide batzuk aukeratu (hau irakaslearen eskuetan geratzen da).

Aurreko informazioa aurkitzeko kontsulta daitezkeen iturriak:

- NBE-ren web gunea (gaztelaniaz):

www.un.org/spanish/millenniumgoals/poverty.shtml

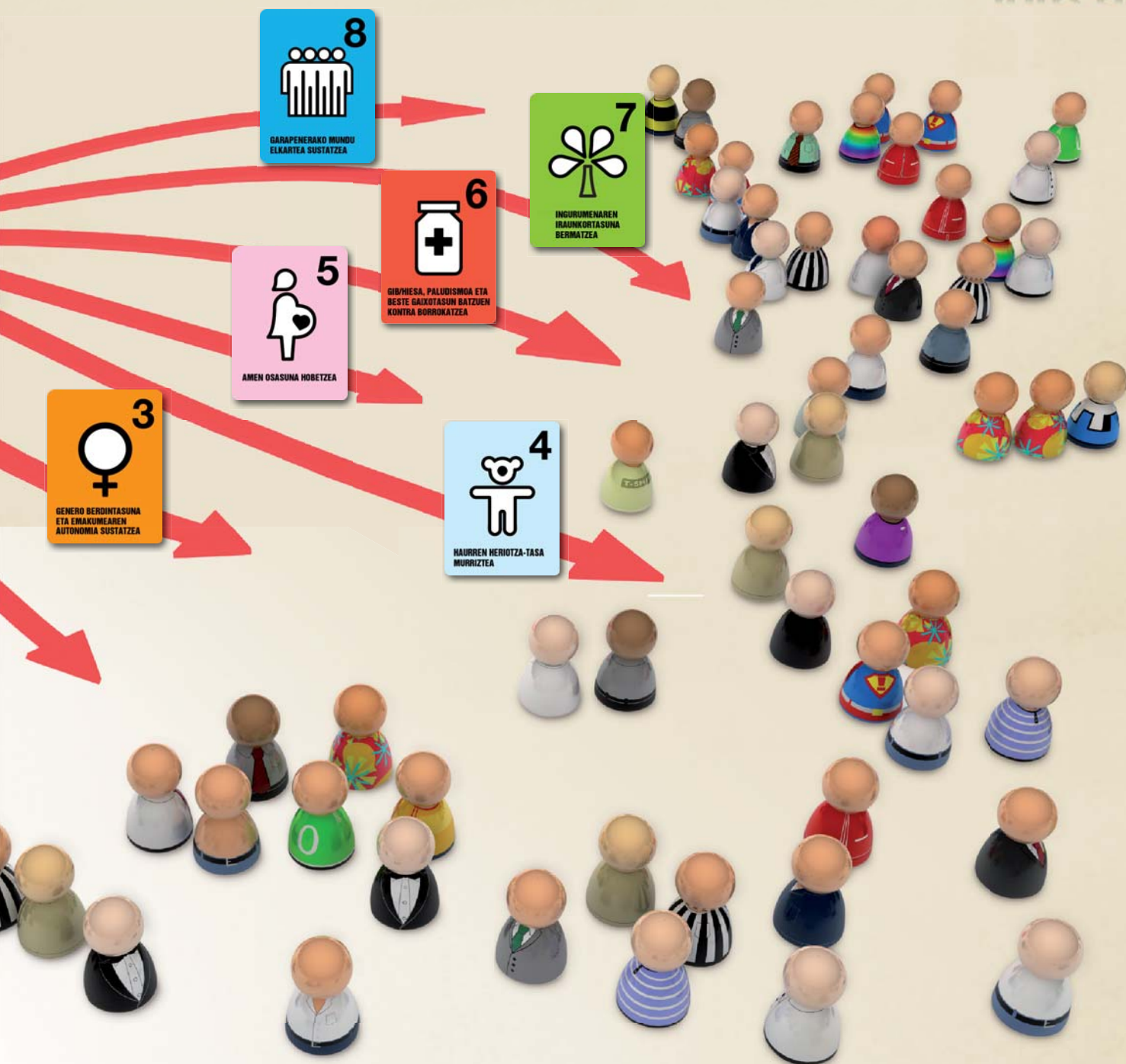
- ICLI eta Milurteko Garapen Helburuak azaltzen dituen bideoa (euskeraz):

www.youtube.com/watch?v=VgP20pTLctQ

- Helburuen betetze-maila nolakoa den ebaluatuko du talde bakoitzak, ingelesez dagoen web gunea kontsultatuz:

www.mdgmonitor.org/goal1.cfm

d. Taldeari egokitu zaion helburuari buruz jasotako informazioarekin, 6-12 tarteko diapositibak duen Power Point bat muntatuko dute, ondoko gidoia jarraituz:

- Taldeari egokitu zaion helburua
- Dagozkion helmugak
- Helmuga bakoitzarentzat adierazle guztiak edo adibide batzuk
- Adierazle batzuen betetze-maila

Power Pointeko diapositibak irudien eta grafiko bidez hornitzeko baliabideak eta informazioa ondoko web guneetan aurki daitezke:

• BANCO MUNDIAL (gaztelaniaz, ingelesez, frantsesez): <http://devdata.worldbank.org/atlas-mdg/es/>

• AGENCIA DE NOTICIAS Inter Press Service (gaztelaniaz, ingelesez, frantsesez): http://ipsnoticias.net/_focus/metas_milenio/graficas.asp#1

• UNICEF-eko gazteen iritzia (gaztelaniaz, ingelesez, frantsesez): http://www.unicef.org/voy/spanish/explore/mdg/explore_2204.html

e. Talde bakoitzak prestatutako Power Point-a beste taldeei azalduko

die, horrela gelak 8 helburuei buruz informazioa jasoko du.

4- Gelak, sintesi moduan eta ebaluaketa-gisa, Alboan-en web gunean gaztelaniaz dagoen Tribialean jolastuko du: www.objetivosmilenioalboan.org/

Batxilergoa eta Lanbide Heziketa

NIRE
ARDURA
BADIRA ERE

LANTZEN DIREN
KONPETENTZIAK

- Gizarterako eta herritartasunerako gaitasuna.
- Norberaren autonomiarako eta ekimenerako gaitasuna.

HELBURUA

Milurteko Garapen Helburuen inguruko ezagutza maila eta jarrerak identifikatu, galdetegi bat erantzunez, aipatutako helburuen lorpenean parte hartzeko.

JARDUERA

- Galdetegia ikasle eta irakasleen artean banatu diagnostikoa egiteko.
- 10. galdera erantzuteko adierazten diren konpromezuak bete ahal izateko epe bat jarri. Betetze maila ebaluatzeko, epe hori amaitzen denean, 10. galderari erantzun, modu honetan berridatzita: "Seinalatu gurutze batez MGH lortzeko burutu dltuzun ekintzak".

Galdetegia

1. Noizbait entzun duzu edota ezagutzen dituzu Milurtekorako Garapen Helburuak (MGH)?

☐ Bai ☐ Ez ☐ Ez dakit

Baiezkoa erantzun baduzu, segi galdera guztiak erantzuten. Ezezkoa erantzun baduzu 5. galderatik aurrera segi.

2. Zeintzuk dira MGH-ei buruzko informazio iturriak zuretzat?

☐ Prentsa arrunta

☐ Prentsa espezializatua

☐ Irratia

☐ Telebista

☐ Internet

☐ Familia

☐ GKE

☐ Ikastetxea

☐ Lagunak

3. Nola zaude MGHen eboluzioari buruz?

☐ Oso informatuta

☐ Nahikoa informatuta

☐ Gutxi informatuta

☐ Batere informatu gabe

4. Ezagutzen dituzu kanpaina, proiektu edo programa bereziren bat MGHei buruz?

- ☐ Bai
☐ Ez
☐ Ez dakit

5. Nolakoa iruditzen zaizu MGHak lortzeko Eusko Jaurlaritzak egiten duen esfortzua?

- ☐ Oso garrantzitsua
☐ Nahiko garrantzitsua
☐ Garrantzi gutxikoa
☐ Garrantzirik gabea
☐ Ez dakit

6. Zure iritziz, zein garrantzia dute MGHek munduko herrietako bizitza-baldintzak hobetzeko?

- ☐ Oso garrantzitsua
☐ Nahiko garrantzitsua
☐ Garrantzi gutxikoa
☐ Garrantzirik gabea
☐ Ez dakit

7. Zein informazio iturri litzateke zuretzat egokiena MGHz informazioa jasotzeko?

- ☐ Telebista ☐ GKE ☐ Prentsa arrunta
☐ Internet ☐ Ikastetxea ☐ Prentsa espezializatua
☐ Familia ☐ Lagunak ☐ Irratia

8. Ondoren MGHak lortzeko har daitezkeen neurri batzuk aipatzen dira. Neurri horiek hartzearen aldekoa ala kontrakoa zara?

1. Aldekoa 2. Kontrakoa 3. Ez dakit

	1	2	3
Espainiako merkatuak Herrialde pobreen nekazal produktuei irekitzea			
HIES-aren fondo globalerako Espainiako ekarpena bikoiztea			
Espainiak herrialde pobretuekin duen kanpo zorra kitatzea			
Herrialde pobreetan dauden Espainiako enpresek, bai orain baita lehen eragin dituzten inpaktu guztiak (ingurumenekoak zein sozialak) ordaintzea			
Gure herrialdeei herrialde pobreetara merke esportatzea ahalbidetzen duten diru laguntzak kentzea			
Espainian armak ekoizpena debekatzea			
Espainiako enpresa multinazionalak lanaren nazioarteko arauak betetzen dituztela egiaztatzea			
Espainiak BPGaren % 0,7 Garapenerako Laguntza Ofizialerako bideratzea			
Kargu politikoetan, emakumearen partaidetza erabakiak hartzerakoan areagotzea tokiko, herrialde eta estatu mailan			

9. Zeintzuk dira zure ustez MGHak betetzearen arduradunak?

- ☐ Iparraldeko Estatu eta gobernuak
☐ Hegoaldeko Estatu eta gobernuak
☐ Iparraldeko gizartea
☐ Hegoaldeko gizartea
☐ Iparraldeko sindikatuak
☐ Hegoaldeko sindikatuak
☐ Iparraldeko herrialdeetako sektore pribatua
☐ Hegoaldeko herrialdeetako sektore pribatua

10. Ondoren MGHak lortzeko partaidetza eskatuko balizute, prest egongo zinakete horiek egiteko?

1. Ziur 2. Ziur aski bai 3. Ziur aski ez

4. Ziur ez 5. Ez dakit

	1	2	3	4	5
Garraio publikoa erabiltzea					
Zure ur kontsumoa bi heren gutxitzea					
Erosten dituzun produktuak non eta nola eginda dauden informazioa eskatzea					
Kontsumitzen dituzun produktuak berrerabiltzea					
Botika generikoak erostea					
Boluntario bezala lan egitea					
MGHak betetzeko manifestazio, protesta, martxa, etabarretan parte hartzea					
Gobernuari erantzukizuna eskatzeko sinadurak biltzea					
Bidezko Merkataritzako produktuak erostea					
Elkarteren batetan sartzea					
Gutun bat idaztea politikoei					
MGHak betetzera zuzendutako kanpaina, proiektu edota programetan parte hartzea					

11. Ondorengo zerrendako zein lau arazok kezkatzen zaitu gehien nazioarte mailan?

- ☐ Migrazioak
☐ Pobrezia
☐ Gatazka armatuak
☐ Arraza, genero, etnia edo erlijioarengatik diskriminazioa
☐ Gizarte-bazterketa
☐ Arma nuklearren garapena
☐ Aldaketa klimatikoa
☐ Nazioarteko terrorismoa
☐ Beste batzuk (idatzi zein)
☐ Ez dakit

ITURRIA

("Fundación para la Cooperación APY Solidaridad en Acción-etik" moldatua)

Denon Artean

MUNDUKO ERRONKAK, DENON ERANTZUNKIZUNA

ARIKETA

HELBURUA

- Arazo larrienak zerrendatzea eta ezberdintzea —bai mundu mailako arazoak, bai tokian tokikoak—, eta hobetzeko dauden proposamenak ezagutzea.
- Jasangarritasunari buruzko hausnarketa egitea, betiere kontzeptu orokor gisa hartuta.

LANTZEN DIREN KONPETENTZIAK

- Zientziaren, teknologiaren eta osasunaren kulturarako gaitasuna
- Ikasten ikasteko konpetentzia

2000. urtean Milurteko Goi Bilerak mezu argi bat igorri zuen: nazio guztiek munduko pobreziaarekin amaitzeko lehentasuna izan beharko zutela. Goi Bilerara bertaratu ziren guztiek Milurtekoaren Adierazpena sinatu zuten eta bertan espiritu hori islatzen zen. Adierazpena, Milurtekoaren Garapenerako Helburuekiko konpromiso sendoa da.

lhitzen atal batzuetan ikusi izan ahal duzunez, lehenengo zazpi helburuak ondoko gai hauekin lotuta daude: gosea eta pobreziaarekin amaitzearekin, lehen hezkuntza herritar guztientzat bermatzearekin, gizon eta emakumeen arteko berdintasunarekin, haurren eta amen heriotza-tasa jaistearekin, zenbait gaixotasunen aurrerapena gelditzearekin (GIB/HIES, paludismo edo tuberkulosia) eta, amaitzeko, ingurumenaren jasangarritasunarekin. Zortzigarrena, zehazki, garapenerako mundu mailako elkarte baten sorrera sustatzean datza; elkarte horrek herrialde aberatsen eta pobreen konpromisoa eta elkartasuna bilatuko du aurretik aipatutako helburu horiek lortzeko.

Helburu guzti horiek mundu jasangarria lortu nahi dutela esan dezakegu? Gogoratu beharra dugu jasangarritasunak honako hiru alderdi hauek dituela: ingurumena, soziala eta ekonomikoa.

Milurtekoaren zortzi Helburuak aipatutako hiru esparru horien barruan sailkatuko ditugu (ingurumena, soziala eta ekonomikoa).

Erraza da? Erraz bana eta sailka ditzakegu atal bakoitzean? Edo, alderantziz, helburu bakoitzak zerikusia du alderdi bat baino gehiagorekin eta askotan hiru alderdiekin? Adieraz ezazu ondoko taulan:

MILURTEKOAREN HELBURUAK	Ingurumena	Soziala	Ekonomikoa
1. Gosea eta pobreziarekin amaitzea			
2. Hezkuntza herritar guztientzat			
3. Genero berdintasuna			
4. Haurren heriotza-tasa murriztea			
5. Amen heriotza-tasa murriztea			
6. Gaixotasunen aurrerapena geldiaraztea			
7. Ingurumenaren jasagarritasuna			
8. Mundu mailako elkarteak			

Grafikoki interpretatu ondoren, gai horretaz taldeka hitz egin eta saiatu zaitzete gelakoekin batera ondorio batzuk ateratzen. Hasteko, saiatu zaitzete galdera honi erantzuten:

Zer erantzun mota behar dute arazo horiek? Puntuala, orokorra...?

Zer egin dezakegu gure klasetik, ikastetxetik, familiatik, adiskideekin batera, herritik, hiritik, lurraldetik, etab.?

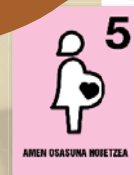
Ezagutzen al duzu gosetearengatik, gaixotasun batengatik, pobreziarengatik, etab. engatik laguntza behar duten taldeentzako kanpainetan eta jardueretan parte hartzen duen pertsonarik?

Zure etxean edo ikastetxetik kanpo hurbil duzun eremuan galde dezakezu. Irratian, telebistan entzuten ditugun berriak gogoratu. Ba al dute honekin zerikusirik?

Helburu horien garapenari buruzko informazioa bilatu gero klasean horri buruz hitz egin ahal izateko.

Erraz lortzeko modukoak dira? Zer egoeratan gaude gaur egun? Bilatu horri buruzko informaziorik duen web orriren bat eta ikaskideei jakinarazi.

Bakoitzaren ekarpenekin, seguru aski zerbait garrantzitsua lor dezakegula. Eutsi horri!

SOLIDARIO IZATEN IKASI

"Elkartasunerako Hezkuntza"

Portugaleteko Santa Maria ikastetxea

1997-1998 ikasturtean 'Elkartasunerako Hezkuntza' izenburua zuen derrigorrezko ikasgai bat ikastetxearen hezkuntza-ibilbidean sartu zen. Ikasgai horren bidez, batxilergoko ikasleek inguruko gizarte-errealitate batzuk ezagutzeko aukera izan dute, egoera horiekin sentibilizatu dira eta zenbait kasutan ikasle askok gain hartu dute egoera horrekiko konpromisoa. Ekimena ezartzeko ardura izan dutenen ustez, elkartasuna ikas daitekeen gaitasun bat da, gainontzeko ikasgaiak ikasten diren moduan. Ideia hori, gelan bertan jarduera horiek garatzeko abiapuntua izan zen.

Ikasgaiak zenbait eduki teoriko ditu; eduki horiek eskolan garatzen dituzte eta ikasleak izaera hori ulertzeko oinarritzeko kontzeptu batzuetara hurbilduko ditu. Dena dela, egia esateko, batez ere gizarte praktiketan oinarritzen da aipatutako ekimena. Parte-hartzaileek astean behin haiek aukeratzen duten zentzoren batera joan eta egoera txarrean dauden pertsonen lagundu edo horiekin egongo dira. Eskolak ekimen honekin hasi zuenean bakarrik lau entitate atxikita zituen, baina gaur egun baditu hamabi errealitate. Horien guztien artean, zainketa aringarrietako ospitale-unitate bat dute, gaixo psikikoentzako igeriketa ikastaroak egiten dituzte edo antzerki-tailerra burutzen dute hirugarren adineko pertsonen egoitza batean.

Gizarte Ekintzako Gelaren arduraduna den Sonia Acerok esandakoaren arabera, gauza ez da karitate egitea, balioetan hezteak baizik, eta horregatik % 20 parte-hartzaileek eskola utzi ondoren zenbait urtez jarraitzen dute ekimen solidario horrekin edo beste batzuekin.

Hala ere, hasiera zaila izan zen, zenbait taldek (ikasleak, laguntza-zentro batzuk eta baita guraso eta irakasleak ere) nolabaiteko mesfidantza baitzuten. Oztopoak gainditu egin dira emaitzak ikusi diren heinean. Horrela, azken hamahiru urte hauetan mila ikasle baino gehiagok bizi dute esperientzia hau.

Atal honetan estatu mailan nazionalen aitzindaria den esperientzia bat aurkezten dizuegu. Erabilgarria edo eredugarria izan daiteke ikastetxeetan borondatezko programa bat ezartzeko

"Gazteak balioekin" Saria

La Caixa Gizarte-Ekintza Fundazioak ekimena aintzatetsi zuen "Gazteak balioekin" saria emanez. Ikastetxeko hogeitabat ordezkariak jaso zuten saria Eusko Legebiltzarrean egindako ekitaldi batean. Sari horrekin garrantzia eman zioten gai horretan inplikatu den hezkuntza-komunitate osoaren lanari eta, gainera, saria lan horrekin jarraitzeko eragingarria da.

Informazio gehiago:

www.colsantamariaportu.com

The Earth Charter Initiative:

ethical framework for a sustainable world.

By Marina Bakhnova

Esta propuesta pretende promover la evolución hacia una sociedad global basada en modos de vida sostenible y forjada en el respeto, la integridad ecológica, los derechos humanos, la diversidad, la justicia y una cultura de paz.

The Earth Charter is a declaration of fundamental ethical principles for building a just, sustainable and peaceful global society in the 21st century. It seeks to inspire in all people a new sense of global interdependence and shared responsibility for the well-being of the whole human family, the greater community of life, and future generations. It is a vision of hope and a call to action.

This initiative is centrally concerned with the transition to sustainable ways of living and sustainable human development. Ecological integrity is one major theme. However, the project recognizes that the goals of ecological protection, the eradication of poverty, equitable economic development, respect for human rights, democracy, and peace are interdependent and indivisible. It

provides, therefore, a new, inclusive, integrated ethical framework to guide the transition to a sustainable future.

The Earth Charter is a product of a decade-long, worldwide, cross cultural dialogue on common goals and shared values. The initiative began as a United Nations initiative, but it was carried forward and completed by a global civil society initiative. The Earth Charter was finalized and then launched as a people's charter in 2000 by the Earth Charter Commission, an independent international entity. The drafting of the Charter involved the most inclusive and participatory process ever associated with the creation of an international declaration. This process is the primary source of its legitimacy as a guiding ethical framework. The legitimacy of the document has been further enhanced by its endorsement by over 4,800 organizations, including many governments and international organizations.

At a time when major changes in how we think and live are urgently needed, the Earth Charter challenges us to examine our values and to choose a better way.

At a time when education for sustainable development has become

essential, the Earth Charter provides a very valuable educational instrument.

At a time when international partnerships are increasingly necessary, the Earth Charter encourages us to search for common ground in the midst of our diversity and to embrace a global ethic that is shared by an ever-growing number of people throughout the world.

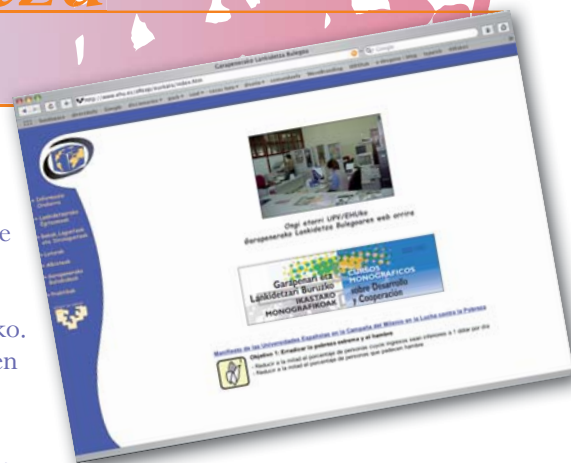
At the same time, this initiative is an extraordinarily diverse, global network of people, organizations, and institutions that participate in promoting and implementing the values and principles of the Earth Charter. The project is a broad-based, voluntary, civil society effort. Participants include leading international institutions, national governments and their agencies, university associations, non-government organizations and community-based groups, city governments, faith groups, schools and businesses – as well as thousands of individuals. Many organizations have formally endorsed the Earth Charter and are using it or promoting its vision.

UPV-EHUren Garapenerako Lankidetzaren Bulegoa

Euskal Herriko Unibertsitatearen zerbitzu hau unibertsitatearen garapenerako lankidetzan gauzatzen diren ahalegin solidarioak eraginkortasunez bateratu eta bideratzeko sortu zen. Martxan jarri diren programak honako hauek dira, besteak beste: 1998an, Mitch urakanak, Nikaraguan, eragin zuen suntsipenaren ostean, hiru landa-eskola eraikuntza eta Cobanen (Guatemala) San Carlos Unibertsitatearen dokumentazio zentro bat sortzea.

Horrez gain, EHUko irakasleek eta administrazio eta zerbitzuetako langileek 1996an '% 0,7 solidaritate funtsa' sortu zuten txirotasun eta marjinazio egoeran dauden pertsonetako solidaritatea sustatzeko. GKE desberdinek burutuko dituzten ekimenen hautaketa bazkide egiten da. Iritzi horiek bildu ostean, eskuragarri dagoen aurrekontua boto gehien lortu dituzten proiektuen artean banatzen da.

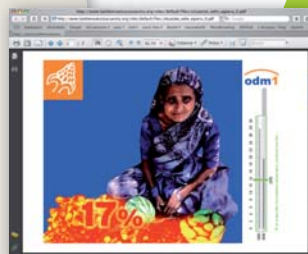
www.ehu.es/oficop/euskara/index.htm

Ahotsa aldizkaria

Euskadiko Garapenerako GKEen koordinakundea argitaratzen duen aldizkari honen helburua euskal gizarteari erakunde horiek egiten duten lanaren berri ematea da. Euskadin lankidetzan aritzeko dauden aukera desberdinei buruzko informazioa eskaintzen du, gizarte arazoekin eta herrien edo pertsonen arteko desberdintasunekin lotutako erreportajeak, etab. jasotzen ditu, baita iritzi artikulak, garatzen diren ekimen desberdinen deialdiak eta bestelako datu interesgarriak ere. 1.500 ale argitaratzen dira eta ikastegietara, elkarteetara, gizarte-etxeetara, gizarte-mugimenduetara eta herri administrazioetara zuzenduta dago.

www.ongdeuskadi.org

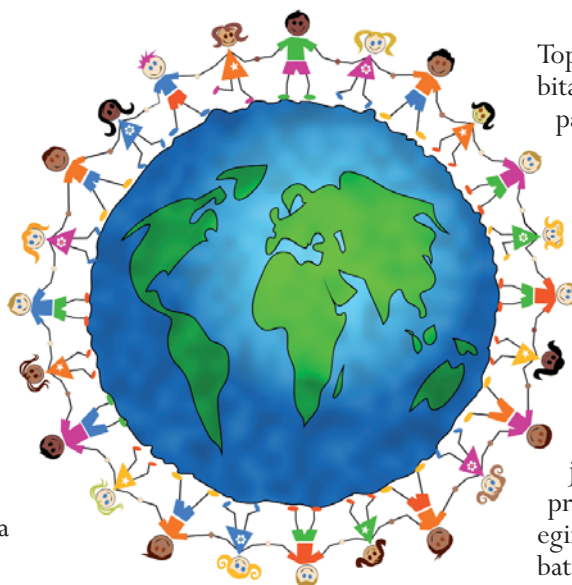
GUIRE ARAZOA ERE DIRA

2006an Medicusmundik garapenerako lehenengo hezkuntza proiektua martxan jarri zuen, milurtekoko autobusa izenekoa. Eskola esparrura zuzenduta zegoen. Autobusa herrialde osoan zehar MGHak ezagutzera ematen, baina bidai luze baten ostean, haren arduradunek ikastetxeetan bertan gauzatzeko proiektu bihurtzea erabaki zuten. Inflexio-puntua helburuen hedapenak eragin zuen, hau da, MGHen garapeneraren azterketa sustatzea, helburuen hausteak eta proiektua bultzatzeko bide desberdinak aurkitzea.

Ikasgelan proposamen desberdinak sustatzeko materialak ondorengo web orri honetan daude eskuragarri: www.tambiensoncosanuestra.org/book/export/html/19. Eduki desberdinen helburua bideoen, ipuinen edo unitate desberdinen bidez irakasleei MGHekin lotutako gaiak jorrazteko lana erraztea da. Gainera, "Zer egin dezakezu zuk" atalean nahi duten pertsonak lankidetzaren eraginkor baterantz bideratzeko aukera desberdinak eskaintzen dira.

Ingurumen hezkuntzaren inguruko nazioarteko topaketa Confint 2010

Ekainaren 5etik 10era Brazilian Planeta Zain dezagun Haur eta Gazteen Nazioarteko Hitzaldia burutuko da. Topaketa horretan, 12 eta 15 urte bitarteko 600 bat gaztek eta nerabek, planetako zenbait lekutik etorritakoek, gizarte eta ingurumen alorreko zenbait gai orokor landuko dituzte eta arreta berezia jarriko dute klima aldaketaren inguruko gaietan.

Topaketa horretan, Ingurugelaren bitartez, Euskadiko zenbait ikaslek parte hartuko dute; topaketaren bidez, ikasleei konpromiso orokorretan era aktiboan parte hartzeko aukera eman nahi zaie eta baita zenbait ardura har ditzaten, horrek jasangarriak bihurtzeko asmoz. Topaketaren azken agiria burutzeko helburuarekin, Arduren Gutuna alegia, egun horietan kulturen arteko eta belaunaldien arteko jarduera ludiko batzuk eta tailer praktikoko edo elkarrizketa batzuk egingo dira, beste ekimen batzuekin batera.

NBEk Milurtekoaren Helburuei buruz egingo duen hurrengo Goi Bilera

Adostutako datarako, bost urte besterik ez direnean gelditzen, munduko liderrak New York-en bilduko dira, irailaren 20tik 22ra bitartean, Milurteko Garapen Helburuen kanpaia nola burutzen ari diren aztertzeko eta finkatutako helburuak bizkortzeko. Ban Ki-Moon, NBEko idazkari nagusiaren arabera

"ezin diegu huts egin nazioarteko komunitateak mundu hobea lortzeko konpromisoa beteko duela espero duten milaka miloi pertsonari".

Bilera horretan, dauden desfaseak konpromisoaren bidez zuzendu nahi dituzte agenda batek zehazten dituen ekintza batzuen bidez. Topaketa horretan, nazioarteko zenbait agintarik parte hartuko dute eta Nazio Batuen Batzar Nagusiaren urteko eztabaida baino zertxobait lehenago burutuko dute; horrela, bi bilera horien artean sinergiak sortuko dira.

Consumo responsable también en casa

Durante este curso 2009-2010, la Federación de Asociaciones de Madres y Padres de Bizkaia, BIGE, ha puesto en marcha un nuevo proyecto de sensibilización sobre consumo responsable en el entorno de la comunidad escolar del territorio. El proyecto, que cuenta con la financiación de la Diputación Foral de Bizkaia, pretende fomentar prácticas de consumo ético, ecológico y solidario e inicialmente se está llevando a cabo en cinco centros educativos: Alzaga, en Erandio; Zubileta, en Getxo; Rontegi, en Barakaldo; Cervantes, en Bilbao y Ugao en la localidad homónima. Para desarrollar esta iniciativa, las AMPAS abordarán la diferente temática en tres grandes bloques, uno por trimestre.

Comercio justo

También denominado comercio alternativo, cuenta día a día con más adeptos en nuestra sociedad. Promovido por numerosas ONGs, Naciones Unidas y diversos movimientos sociales y políticos, busca un doble objetivo: por un lado mejorar el acceso al mercado de los productores más desfavorecidos y, por otro, cambiar las injustas reglas del comercio.

Así, durante el primer trimestre diferentes charlas, llevadas a cabo con la colaboración de Intermón Oxfam, sirvieron para explicar la necesidad de establecer unas relaciones comerciales más justas entre productores del sur y consumidores del norte. Asimismo, se puso en marcha una iniciativa de venta de productos adheridos a estas condiciones y se realizó un envío de trípticos informativos a todas las familias de los centros adscritos al proyecto.

Campaña Ropa Limpia

A través de esta iniciativa puesta en marcha en doce países europeos, ONGs, organizaciones de consumidores, sindicatos, etc. trabajan desde hace años en defensa de los derechos laborales en el sector textil mundial, tanto en regiones consumidoras como productoras de ropa. Con la ayuda de Setem, durante el segundo trimestre se realizaron encuentros en los que se utilizaron etiquetas de diferentes prendas para explicar, entre otras cosas, el porqué del elevado precio de las marcas. Además, se ha realizado una experiencia de trueque de prendas y la información ha sido enviada a los hogares de la comunidad educativa.

Banca ética

Esta propuesta nació para ofrecer a todos los clientes de las entidades financieras la posibilidad de, conscientemente, ser responsables de la gestión de su dinero. Así, hoy en día cada persona puede decidir en qué se invierten sus ahorros. Con la colaboración de Fiare, durante el tercer trimestre se pretende demostrar a los padres y madres del alumnado cómo su dinero puede contribuir al desarrollo de otros países. Además de reuniones informativas y trípticos, la organización ha previsto la instalación de paneles explicativos en el centro.

BIGE Gurasoen Elkartea
Ronda 27, 1º izda. 48005 Bilbao
94 416 93 60
bige@ehige.org

Alboan Baliabide Zentroa

Alboan GKEak giza garapenarekiko konpromisoaren sustapenean lan egiten du. Giza garapen horrek jasagarria izan behar du eta pertsona guztiek aukera bera izan behar dute garapen hori lortzeko. Burutzen dituzten ekimenen artean, eta gizarte-justizian oinarritutako hezkuntza eta prestakuntza eskaintzeko helburuarekin, 2009an, bost urteko proiektu bat jarri zuten abian, balio guzti horiek geletara hurbiltzeko.

www.alboan.org web orriaren bitartez, irakasleei aukera anitz eskaintzen dizkiete gaia zenbait ikuspuntutik lantzeko. Eduki horiek gazteleraz eta euskaraz daude eta horien bidez Alboan-ek **zenbait unitate didaktiko** aurkeztu ditu bigarren hezkuntzako bigarren zikloko eta batxilergoko ikasleentzat. Irakasle batzuen laguntzarekin garatu dituzte material horiek eta adin eta gaien arabera banatu dira; dena dela, kasu bakoitzaren beharren arabera erraz egoki daitezke.

Beste alde batetik, une jakin batzuetan, proiektu honek **material jakin batzuk** eskaintzen ditu, urtean egiten diren **zenbait kanpainatan** lantzeko. Adibidez, poster, galdeketa, koaderno, komiki edo mandala batzuk ditu Hezkuntzaren Mundu Mailako Kanpainarako (www.cme-espana.org); aipatutako kanpaina hori, 2. eta 3. Milurtekoaren Garapen Helburuetan (MGH) oinarrituta, apirilaren amaieran burutzen da. Halaber, urrian, Pobrezia Zero Kanpainarekiko inplikazioa sustatzeko

lan egiten du eta, gainontzeko hilabeteetan, MGHak ezagutarazi, hurbildu eta helburu horien lorpenari buruzko hausnarketa sortzeko lan egiten du.

Ikastetxeek, halaber, euren eskoletan aldi baterako **erakusketak** jartzea eskatu dezakete. Erakusketa horiek zenbait gai lantzen dituzte, hala nola, herri batzuetako biztanleek bizi duten errealitatea (adibidez Indian edo Kanbodian), boluntarioen kontzeptua gure gizartean edo errefuxiatuen edo desplazatuen egoera. **Ikus-entzunezko materialari** dagokionez, Alboan-ek zenbait proposamen egin ditu, Bigarren Hezkuntzako eta Batxilergoko ikasleei zuzenduta. Eduki horien bidez, eskubide, betebeharrak eta erantzukizunei, zein parte-hartzeari edo kultur-aniztasunari buruzko jarduerak batzuk aurkeztu nahi dizkie eta, gainera, ikasleei zenbait errealitate ezagutarazi nahi die (bai oso urrun ditugunak baita hurbil ditugunak) hausnarketa eta ikasketa sustatzeko.

Maleta bidaiariak

Aukera guzti horietaz gain, proiektuak baliabide ugariko zentro bat du. Zentro horretan, landutako gaien buruzko liburuak, hiztegiak, urtekariak edo atlasak daude baita diskoak, DVDak, bideoak, beste web orri batzuekiko loturak eta jokoak ere (adibidez, MGHei buruzko Trivial joko dibertigarria). Web atari horren bidez, Alboan-ek mailegu-zerbitzua eskaintzen die eskaera egiten duten guztiei. Gainera, “maleta bidaiariak” izeneko beste zerbitzu bat du. Zerbitzu horrek irakasleei —bai hezkuntza arautuan zein arautu gabea—, gaur egungo gaiak lantzeko zenbait material eskaintzen die. “Maleta” horiek gai zehatz bati buruzko baliabideekin osatutako atalak dira.

www.alboan.org

Bilbo: Padre Lojendio, 2, 2º • Tel.: 944 151 135

Donostia: Ronda, 7, 4º I • Tel.: 943 275 173

Gasteiz: Monseñor Estenaga, 1 • Tel.: 945 20 26 76

IKAS MATERIALAK

INTERMON OXFAM TXIROTASUNA DESAGERRARAZTEAREN ALDE

Intermon Oxfamek hainbat unitate didaktiko proposatu ditu ikasleek txirotasunaren kontzeptuari ikuspuntu emozional batetik heltzeko. Helburua gazteek iparraldeko eta hegoaldeko txirotasunaren arteko desberdintasunak eta arazo handi horrek gizartean eragiten duen aukera falta ulertzea da. www.intermonoxfam.org web orrian, eskola-baliabide ugari lor daitezke Milurtekoko Garapen Helburuen kanpainaren oinarrietako bat lantzeko: hau da, pobrezia erazte. Haur Hezkuntza, Lehen Hezkuntza eta Bigarren Hezkuntzako ikasleei zuzendutako jarduerak euskaraz eta gaztelaniaz daude eskuragarri. Horrez gain, webgune horretan hainbat proposamen ere eskaintzen dira: monografikoak, DVDak, jokoak eta gaian sakontzeko lotura interesgarriak.

MANOS UNIDAS ETA MGH

Manos Unidasek azken urteotan hezkuntza-material desberdinak landu ditu, ikasgelan Milurteko Garapen Helburuen Kanpainarekin lotutako gaiak lantzeko. Unitate didaktikoak, Haur Hezkuntza, Lehen Hezkuntza eta Bigarren Hezkuntzako ikasleei zuzenduta, doakoak dira eta kasuan kasuko hezkuntza mailara egokitutako multzo desberdinetan banatuta daude. Horrez gain, irakasleen lana errazteko helburuarekin, guztietan ariketak, askotariko dokumentazioa eta baliabide lagungarriak bildu dituzte. Hezkuntza-osagarri horren bitartez, Manos Unidasek, ikasturte bakoitzean, helburu bat aztertzea pentsatu du, egungo egoeraren analisi zehatzagoa, aurrez ikusitako ekimenak eta banaka nahiz taldeka gauza daitezkeen ekintzak burutu ahal izateko. Esaterako, azken ikasturteetarako, erakunde horrek unitate didaktiko batzuk prestatu ditu muturreko txirotasuna eta gosea desagerraraztearekin, lehen hezkuntza unibertsala lortzearekin eta amen osasuna hobetzearekin lotutako helburuak lantzeko. Guztiak daude eskuragarri web orriko hezkuntza-materialen atalean:

www.manosunidas.org

LIBURUAK

**Pobreza y solidaridad:
hacia un desarrollo sostenible.**
Hego Euskal Herriko Aurrezki
Kutxen Federazioa, 2006
Bilduma: Ekonomi Gerizan

Pobrezia eta desberdintasunak, gaur egun, munduko biztanleriaren zati handi baten arazorik larrienetakoak dira, bai garapen bidean dauden herrialdeetan, bai Europako herrietan, baita Euskadin

ere. Eratu zenetik, Hego Euskal Herriko Aurrezki Kutxen Federazioak heldu dio gai honi. Hortaz, 'Ekonomi gerizan' bildumaren aurreko hamabi zenbakietan, gai ekonomiko eta sozial desberdinak eztabaidatu ostean, 2005ean erakunde horrek hasierako sentsibilizazio hura modu nabarmenagoan islatzea erabaki zuen. Horrela, txirotasuna eta desberdintasunaren kausak eta eraginak, eta ordura arte irtenbide bat bilatzeko

gauzatutako ekintzak aztertzen dituen liburu hau sortu zen. Gainera, liburuan arreta berezia eskaintzen zaie migrazioei eta horiek, eskualdeen ekonomian, dituzten ondorioei

HAMARRETIK ZORTZI

"Hamarretik zortzi" Zabalketa Elkarteak landutako programa interaktibo bat da. Planeta honetan dugun kultur-aniztasuna eta garapenerako hezkuntza ikasgeletan jorratzea du helburu. Bigarren Hezkuntzan lantzen diren ikasgai desberdinen bidez, hau da, tutoretza, erlijioa, etika, hiritartasunerako hezkuntza, plastika edo gizarte zientzietan lan eginez garapen osoa lortzeko prestatuta dago. Horrela, DVDa nahiz fitxa didaktikoak euskaraz, gaztelaniaz eta ingelesez daude eskuragarri. Bideoan Amerika, Asia eta Afrikako zortzi gaztek beren bizipenak kontatzen dituzte. Fitxetako jarduerak, aldiz, arazoak eta herrien arteko desberdintasunak jorratzen dituzte: txirotasuna, ur falta, kontsumoa, ongizate kontzeptua, generoa, hezkuntza, migrazioa, baliabide naturalen erabilpena eta gatazken konponbidea. Labur esanda, errealitate desberdinei heltzen zaie metodologia desberdinak erabiliz; datu estatistikoen analisi, ikaskuntza jokoen bidez, testuak lantzea edo rol-playak, besteak beste, gazteak sentsibilizatzeko material eraginkorrak dira. Horrez gain, Euskadiko datuak ere kontuan hartuz, landutako gaiarekiko hurbiltasuna areagotzen da.

Ingurugelan dago eskuragarri

Objetivos de desarrollo del milenio: una responsabilidad compartida.

Egilea: Ignacio Soletó

Argitaletxea: Siglo XXI. Madrid

Lan honetan, Madrilén, 2005eko maiatzean, izenburu berberarekin, Carolina Fundazioak antolatu zuen mintegian, parte-hartzaileen ekarpenak jasotzen dira. Topaketa horretan, MGHei buruzko eztabaidagune bat ireki ahal izan zen eta, bertan parte hartu zutenek, Espainiako Gobernuak esparru honetan dituen jarrerak eta konpromisoak azaldu eta aztertzeak aukera izan zuten, errenta ertaineko herrialdeetan eta Latinoamerikan txirotasunaren kontrako lanari arreta berezia eskainiz. Liburu honetan, gobernu eta beste herri-administrazio, unibertsitate, ikastegi, GKE eta nazioarteko erakunde ugariak hainbat ordezkarik (esaterako, Nazio Batuek, Munduko Bankua eta Garapenerako Banku Inter-amerikarra) parte hartu zuten.

BIDEOA

14 kilómetro

Egilea/zuzendaria: Gerardo Olivares

Horixe da, hain zuzen, Europa eta Afrikaren artean dagoen distantzia. Kilometro gutxi batzuk baino ez dira, baina milioika pertsonarentzat hesi bat da gosea eta miseriatik alde egin ahal izateko. Amnistia Internazionalak, Arraza Diskriminazioa Desagerrarazteko Nazioarteko Eguna zela eta, apirilaren 21ean Bilbon, bideo hau proiektatu zuen, pertsona horiek beren ametsa erdietsi arte gainditu behar dituzten traba ugariak dokumental horren bidez erakusteko asmoarekin. Hiru gazteek (Violeta Sunny, Buba Kanou eta Mukela Kanou) egiten duten bide luzea eta gogorra erakusten digu Niger, Algeria eta Marokotik. Beste kasu batzuetan, bide hori milaka kilometrotara ere hasten da eta urteak irauten ditu. Film luze honen xedea immigrazioaren prozesua iluntzen duten itzalak desagerrarazteko argi pixka bat ematea da.

WEBGUNEAK

www.un.org/spanish/millenniumgoals

Web orri hau funtsezkoa da, Milurteko Helburuen kanpainan lan egiteko. Nazio Batuek ekimenari buruzko informazio guztia eskaintzen dute webgune horretan: esate baterako, helburu bakoitzarekin lotuta abian jarri diren programak, egungo eta etorkizuneko proiektuei buruzko informazioa edo urteko balantze-txostenak. Horrez gain, web orri horretan, antolatutako jarduera guztiak jasotzen dituen egutegia ikus daiteke, baita kanpainak eragindako albisteak eta helburuak lortzen lan egiten duten bulego eta erakunde guztiak ere. 'Txirotasuna desagerrarazi ahal dugu' lelopean,

gazteentzako atalean gazteei zuzendutako proiektu arrakastatsuak ikus ditzakegu, baita benetako pertsonen benetako bizipenak, inkestak eta galdera-sortak eta gidaliburu bat ere.

www.ibaizabaletika.blogspot.com

'Etika' izenburua duen blog honetan ikasgai horretan ikasleekin landu daitezkeen proposamenak argitaratzen dira. Bertan, Euskal Herriko irakasleei zortzi MGHak ikuspuntu desberdinetatik lantzeko aukerak eskaintzen zaizkie. Besteak beste, web orri honetan MGHen kanpainaz gain, beste gai batzuk ere jorratzen dira bideoa, galdera-sorta, filma eta hausnarketen bidez, esaterako, immigrazioa, autonomia pertsonala,

Giza Eskubideak eta totalitarismoak eta gobernu sistema desberdinak.

www.revelatecontralapobreza.org

Pobreziaren kontrako Espainiako Elkarteak gizarte erakundeek, sindikatuak, herritar mugimendu eta plataformek osatzen dute, zehazki, Espainiako lurralde osoan mila erakunde baino gehiago dira guztira. Sektore desberdinek, pobreziaren kontrako borrokan bat eginda, presioa egiteko eta neurri zehatzak lortzeko dei egiten diete herritarrei. Aliantza ustez, Milurteko Garapen Helburuak (MGH) lortzeko gobernuan dihardutenen borondate politikoa baino ez da behar, zehazki, herrialde pobreei zuzendutako laguntza zenbatekoa eta kalitatea

areagotzeko neurri zehatzak sustatzeko, kanpo-zorra ezeztatzeko eta bidegabekeria, desberdintasuna eta diskriminazioa desagerrarazteko ahalbidetzen dieten merkataritza arau berriak bultzatzeko borondate politikoa.

33.zenbakia prestatzen ari gara. GAIA: Bidezko merkataritza

ingurugela Ingurumen Hezkuntza zure eskura

Bilbao

Ondarroa, 2
48004 Bilbao
944 11 49 99
ceida-bilbao@ej-gv.es

Donostia-San Sebastian

Basotxiki, 5
20005 Donostia
943 32 18 59
ceida-donosti@ej-gv.es

Legazpi

Brinkola, z/g
20220 Legazpi
943 73 16 97
ceida-legazpi@ej-gv.es

Vitoria-Gasteiz

Baiona, 56-58
01010 Vitoria-Gasteiz
945 17 90 30
ceida-vitoria@ej-gv.es

Todos los números de

ihitza

ren zenbaki guztiak

www.euskadi.net/ihitza

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

HEZKUNTZA, UNIBERTSITATE
ETA IKERKETA SAILA

INGURUMEN, LURRALDE
PLANGINTZA, NEKAZARITZA
ETA ARRANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN
UNIVERSIDADES E INVESTIGACIÓN

DEPARTAMENTO DE MEDIO AMBIENTE
PLANIFICACIÓN TERRITORIAL,
AGRICULTURA Y PESCA